

کارآفرینی در روستاهای خراسان جنوبی در کارگاه‌های آموزش مهارت سپاه

■ **سید احمد هاشمی اشکا**

استان خراسان جنوبی از جمله استان های نیمه خشک ایران است که طی دو دهه اخیر و به خاطر کاهش نزولات آسمانی با خشکسالی عجیبی دست و پنجه نرم می کند. این کم آبی های محیطز بست منطقه را تحت تأثیر خودش قرار داده و روستاهای از جمله افت شدید سطح سفره های آب زیر زمینی، فرونشست زمین و مهاجرت مواجه کرده است. خشکسالی باعث شده بسیاری از جوانان این استان به کلاشهرها کوچ کنند، زیرا شرایط کشاورزی و دامداری به شدت متأثر از خشکسالی قرار گرفته و وقتی پشنویم حدود یک پنجم جمعیت این استان، تحت پوشش کمیته امداد قرار دارند، آن وقت به عمق فاجعه بیشتر پی می بریم، اسام در این میان نهادهایی مثل بسیج و سپاه یا حضور در منطقه و ارائه برنامه های منظم و منسجم به کمک مردم شتافته اند. اگر اجرای طرح های مختلف در زمینه دامداری و کشاورزی و فعالیت جهادگران در روستاهای دورافتاده با پتانو در لیست کارهای همیشگی گروه های

جهادی گذاشت، اما یکی از برنامه های ویژه قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه، در حوزه اشتغال و تعلیم و تربیت است که بر اساس آن کارگاه های آموزش حین تولید در مدارس ایجاد و آموزش مهارت هاو مشاغل مبتنی بر بوم محل متمرکز می شوند

■ ■ ■

تا دو دهه قبل که خشکسالی اینطور سایه شومی را بر سر خراسان جنوبی نگسترانیده بود ۳ هزار و ۵۶۰ آبادی در این استان وجود داشت که دارای سکنه بودند اما در حال حاضر یک هزار و ۷۷۹ روستا خالی از سکنه شده است، خشک شدن قنات هاو کاهش آب زیر زمینی که همه چیز را متأثر از خود کرده، عامل اصلی این موضوع بوده و بر اساس آمارها ۴۷ درصد از روستاها کار خالی از سکنه است.

■ **مرمت خانه های فرسوده**

وقتی بیشتر روستا نشینان به شغل دامداری و کشاورزی مشغول بودند، خشکسالی با از بین بردن این شمشادست محرمیت را برای آنها هدیه بر د، ولی گروه های جهادی یا شعار محرومیت دایی پا به این مناطق گداشته و با توجه به نیاز هر منطقه، کار خود را شروع کردند. درام دهه فجر بود که ۲۰ گروه جهادی به مناطق محروم شهرستان بیرجند اعزام شدند تا خدمتگزار هموطنان نیازمند

■ **زیبا احمدی**

طرح شهید رهنمون بسیج جامعه پزشکی، طرحی است که طی چند سال اخیر در اقصی نقاط کشور در حال اجرا است. با توجه به اینکه بسیج جامعه پزشکی از سال ها قبل موضوع درمان و بهداشت دهان و دندان را در برنامه داشت، نمی توان طرح رهنمون را کار جدیدی در نظر داشت اما این طرح با حضور پزشکان بسیجی و با اخلاصی که بدون هیچ چشمداشت مادی در مناطق محروم و کم بر خوردار خدمات پزشکی ارائه می کنند، موجب شد تا همه نگاه ها به سمت آن معطوف شود. حالا بسیج جامعه پزشکی در کنار تمام خدمات رسانی های خود به ساکنان مناطق محروم، در طرح شهید رهنمون، در مان بیماری های دهان و دندان افراد تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی را هم بر عهده گرفته است،

■ ■ ■

از اواخر سال ۹۶ بود که با اجرای طرح شهید رهنمون در سراسر کشور، بسیج جامعه پزشکی عزم خود را جزم کرد تا به کاهشی بیماری های دهان و دندان در کشور بپردازد. در این راستا برای افراد ۱۲ تا ۱۶ سال تحت پوشش کمیته امداد خدمات بهداشت دهان و دندان را اجرایی کرد و در تهران تمام این افراد تحت پوشش قرار گرفتند و در مرحله بعد این خدمات را به افراد تحت پوشش سازمان بهزیستی و ایام که در رده سنی ۱۲ تا ۱۶ سال قرار داشتند ارائه کرد. طرح رهنمون دو بعد دارد؛ یک بعد شکلی که شامل رسیدگی واقدامات تخصصی می شود و یک بعد دیگر آن روح از خود گذشتگی و ایثار و فداکاری قرار دارد. چند روز پیش جامعه است که ارزشی والا دارد. لذا بسیج در راستای خدمت رسانی به مردم در کنار تمام طرح های مهم خود، طرح شهید رهنمون را هم در برنامه کاری قرار داد. چند روز پیش بود که دومین همایش رهنمون سلامت با تجلیل از گروه های جهادی پزشکی در مناطق محروم استان گلستان بر گزار شد.

باشند در همین رابطه مسئول بسیج سازندگی استان بایان اینکه در سطح شهرستان بیرجند ۲۸۰ جهادگر در قالب بیش از ۲۰ گروه جهادی برای کمک به محرومان فعالیت کردند، گفت: «در این راستا طبق برنامه ریزی هایی که انجام شد ۴۰ خانه محرومان در محله موسی بن جعفر (ع) جهت مرمت شناسایی شد. مهدی هنری با اشاره به اینکه در مر حله سوم رزمایش، ۱۵ گروه جهادی برای مرمت ۱۵ واحد مسکونی برنامه ریزی کرده اند تا کار مرمت و تکمیل منازل را به اتمام برسانند، ادامه داد: «گروه های جهادی در عرصه های فرهنگی، آموزشی، عمرانی، خدمات رسانی، خیاطی، چرم دوزی، اشتغال و دوره های بصیرت افزایی فعالیت دارند.» اما کار جهادگران در کنار تمام خدماتی که مسئول بسیج سازندگی خراسان جنوبی، با توجه به نزدیک شدن به پایان سال طبق برنامه ریزی های صورت گرفته تیم های اریزاب گروه های جهادی در تهران و روستاها را به این مناطق هدف را بررسی و از اواخر اسفند کار خود را آغاز خواهند کرد. مسئول گروه جهادی انصارالله بیرجند نیز با بیان اینکه عزم خودمان را برای محرومیت زدایی از محله موسی این جعفر جزم کردیم، از بورور کراسی اداری که کار جهادگران راستخت می کند، گله کرد. حسن معافی با

تأکید بر اینکه ما پیشتر روی توانایی اعضای گروه و مردم بومی حساب می کنیم گفت: «گر بورور کراسی اداری از جلوی بسیاری از کارهای گروه جهادی بر داشته شود می توان خدمات رسانی به مردم را وسعت داد.» وی با تأکید بر اینکه این گروه جهادی در محله موسی ابن جعفر بیرجند به عنوان محله هدف مشغول به کارهای عمرانی و فرهنگی است و مشکلات مردم این محله را بر طرف می کند، ادامه داد: «تأسیس این گروه جهادی اوایل سال ۹۷ صورت گرفت و به کمک خیرین و مسئولین جهادگر تعداد هشت منزل محروم را بنایی و گچ کاری کردیم. تا کنون ۴۰ نفر نیروی جهادی پای کار داریم، که به این بسنده کردیم و اطلاع رسانی از طریق کلال در فضای مجازی و بهار رسان منتشر باعث انتشار کارهای جهادی شده است.» به گفته مسئول گروه جهادی انصارالله بیرجند، استقبال مردم، خیرین و جذب نیرو برای مشارکت در فعالیت های گروه جهادی بسیار خوب بوده است و همچنان جذب بالاست. مافی بیان داشت: «فرب ۴۵ منزل محروم شناسایی شده که علاوه بر نیازمندی کارهای عمرانی نیازمند خدمات پزشکی و بسته های معیشتی هستند.» مسئول گروه جهادی انصارالله بیرجند با اشاره به اینکه مهم ترین مشکلات

قرارگاه گذاشته می شوند، گفت: «با کمک خیرین و قرارگاه بهسازی و مرمت این اماکن انجام می شود. سپس مطابق با رسته شغلی اولویت دار شناسایی شده در روستا، آموزش اشتغال شروع می شود. ضمن اینکه از طریق قرارگاه تجهیزات کارگاه اشتغال تأمین شده و کارگاه تولید حین آموزش راه اندازی می شود و به شهروندان خدمات رسانی می کند.»

مهدی هنری ادامه داد: «مطابق این طرح بعد از مدتی که افراد خود کفا شده و قادر به تأمین تجهیزات به صورت شخصی باشند، مشاغل به صورت خانگی پیگیری می شود و حمایت های لازم تا زمان به ثبات رسیدن مشاغل ادامه پیدا می کند.» وی با اشاره به افتتاح مدرسه اشتغال روستای مهردشت درح گفت: «این کارگاه خیاطی که به همت قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه در یک مدرسه قدیمی و بلا استفاده روستا ایجاد شده ضمن بهسازی با کمک خیرین و گروه جهادی با چهار دستگاه چرخ خیاطی و لوازم جانبی مر تربیت تجهیز شده است.»

هنری عنوان داشت: «در زمینه بازار هم با تفاهم انجام شده با مجمع خیرین مدرسه ساز هزنه ۲۰۰ دست لباس محلی برای دانش آموزان محروم از طریق خیرین تأمین شده و دوخت آن توسط کارگاه مهردشت انجام می شود و تا قبل از عید تحویل خواهد شد.» وی خاطرنشان کرد: «در این راستا در یک سال گذشته در شش دهستان هدف قرارگاه تعداد هزار و ۴۵۰ دست لباس فرم مدارس توسط کارگاه های خیاطی ایجاد شده توسط قرارگاه کارهای خیاطی و شوسف میان شهرستان و آبادانی پشست باها که اکثر آگاهگی است را دنبال می کنیم و قیر کاری و ایزوگام نیز در برنامه کاری ما است. در برخی منازل گچ کاری داخل بنا را گروه جهادی انجام می دهند.»

■ **ایجاد مدرسی برای آموزش مشاغل**

یکی از برنامه های قرارگاه پیشرفت و آبادانی در حوزه اشتغال و تعلیم و تربیت ایجاد کارگاه های اشتغال آموزش حین تولید در مدارس است؛ مراکزی که دانش آموزان نیازمند خدمات پزشکی و بسته های معیشتی و مهارتی و اشتغال مبتنی بر بوم محل را آموزش ببینند. در همین راستا مدرسه اشتغال شهرک مهردشت درح به همت قرارگاه پیشرفت و آبادانی خراسان جنوبی افتتاح شد و مورد بهره راری قرار گرفت. این مرکز با هدف آموزش و پرورش دانش آموزان محروم و پرورش استان مدارس بلا استفاده یا تعطیل شده برای راه اندازی کارگاه اشتغال در اختیار

«رهنمون» طرحی برای بهداشت و سلامت دهان و دندان محرومان

تحقیقات، مردم این مناطق از محرومیت بیشتری نسبت به سایر روستاهای شهرستان بر خوردار هستند. فعالیت های این گروه جهادی در حوزه بهداشت و درمان شامل خدمات رایگان ویزیت پزشک، دارو، خدمات مایایی، تست قند خشون و فشار خون، مراقبت های بهداشتی و انجام مشاوره های مختلف از سوی کارشناسان است.»

وی یادآور شد: «این طرح با مشارکت جمعیت هلال احمر و اداره بهزیستی خرامه بر گزار شد و حدود ۱۶۰ نفر از روستاییان به صورت رایگان از این خدمات بهداشتی و درمانی بهره مند شدند.» در اصفهان هم مسئول پزشکی جامعه پزشکی گلیاگان از ویزیت، ارائه خدمات پزشکی و توزیع داروی رایگان به ۲۴۵ نفر از نیازمندان منطقه کاظم آباد خبر داد. مهدی جمالی با بیان اینکه بسیج جامعه پزشکی گلیاگان در یک برنامه جهادی با همکاری معاونت اجتماعی سپاه گلیاگان دو تیم پزشکی سه منظور ویزیت رایگان در این مندان به منطقه کم بر خوردار کاظم آباد اعزام کرد، گفت: «در این برنامه که در قالب طرح کرامت اجرایی شد، به ۷۰ نفر از بیماران نیازمند ویزیت و داروی رایگان به ارزش ۵۰۰ هزار تومان تعلق گرفت.» وی به حضور تیم پزشکی دکتر شهید رهنمون در این محله و ارائه خدمات پزشکی به ۲۴۵ نفر از نیازمندان اشاره کرد و ادامه داد: «یک تیم دندانپزشکی به انجام معاینه رایگان دندانپزشکی به ۷۰ نفر پرداخت و به منظور پیگیری از بیماری کرونا در این منطقه از شهرستان آموزش های لازم ارائه شد. همچنین این تیم به ارائه خدمات پزشکی آموزشی، تست فشار و قند خون پرداخت. وی با بیان این نکته که در افرادی که نیاز به راجع به مراکز بالاتر پزشکی در منطقه کاظم آباد داشتند با هماهنگی با شبکه بهداشت شهرستان به استان راجع داده شدند، خاطرنشان کرد: «بر اساس طرح شهید دکتر رهنمون راه ماه با اعزام یک تیم پزشکی به روستای شیداآباد، ۴۰ نفر از بیماران نیازمند به صورت رایگان ویزیت می شوند.»

«در راستای عمل به منویات مقام معظم رهبری در جهت خدمت رسانی به مناطق محروم بیمارستان صحرایی فوق تخصصی شهید شهیدحاج قاسم سلیمانی ایجاد شده است.» وی از ارائه خدمات فوق تخصصی اسم و آلرژی، اطفال، متخصص کلیه و مجاری ادراری، متخصص عفونی، دندانپزشک، پزشک عمومی، مامایی، تغذیه، مشاوره، بهداشت محیط، فوریت های پزشکی، بهیار، بهورز، داروپار و... در این بیمارستان صحرایی خبر داد. در استان فارس هم رئیس شبکه بهداشت و درمان و مسئول بسیج جامعه پزشکی شهرستان خرامه از برگزاری اردوی جهادی در این شهرستان خبر داد و گفت: «اجرای اینگونه طرح ها در طول سال به صورت فصلی و ماهانه انجام می شود.» مصطفی دانش با بیان اینکه این اردوی جهادی با همت تیم پزشکی شبکه بهداشت و درمان شامل پزشک، پرستار، کارشناس مامایی، داروپار، کارشناس بهداشت محیط و بهورز در روستای «ولی آباد» شهرستان خرامه بر گزار شد، هدف از برگزاری آن را تقویت معنویت، محرومیت زدایی، خودسازی و خدمت رسانی عنوان کرد و افزود: «بر اساس

■ **سجاد مرسلی**

حضور گروه های جهادی در مناطق محروم، مثل نوری است که می تواند هر تاریکی را روشن و نظر ها را به خود جلب کند. هر چقدر جهادگران، آرام و بی سروصدا یا به منطقه ای می گذارند و کمک رسانی به هموطنان را آغاز کرده و ترجیح می دهند کارهایشان بین خود و خدایشان باشد و بس، اما اطلاع رسانی و انتشار عملکرد آنها از طرف رسانه ها می تواند نظر مسئولان را به این مناطق جلب و آنها را از میزان و نوع نیازمندی ها مطلع کند. خانم دکتر زهراسعدت تخصص زنان و مامایی از جمله جهادگرانی است که سال هاست در اردوهای جهادی شرکت کرده و به گفته خودش دیگر نمی تواند به زندگی بدون جهاد حتی با لحظه فکر کند. خانم دکتر سعادت حضور در اردوهای جهادی را بهترین راه خودشناسی می داند و کمک به همنوع را راه رسیدن به خدا می داند.

■ ■ ■

سال ۱۳۸۰ بود که در رشته مامایی پذیرفته شدم و چون به این رشته خیلی علاقه مند بودم مقطع کارشناسی را به اتمام رساندم و بعد از آن در یکی از دانشگاه ها بورسیه شدم و ارشد و دکتری را با نمرات بسیار خوب قبول شدم. سپس در کنار فعالیت های خود، تدریس در دانشگاه را هم در برنامه داشتم که از سال ۹۵ به عضویت هیئت علمی یکی از دانشگاه های علوم پزشکی درآمدم. اینها را گفتم تا علاقه مندی ام به درس را نشان بدهم اما بیش از اینها عاشق کمک به همنوع هستم و این حس را از کودکی در وجودم داشسته و از آن اثرز می گیرم. است. مستقدم تمام جهادگران یک همراهی در این سفر دارند و آن هم این است که از کودکی کارهایی را دنبال کرده اند که به نوعی کمک به اطرافیان شان بوده و حتی شاید کارشان کوچک، اما بسیار قابل توجه و احترام بوده است. پس با جرئت می گویم روحیه جهادگری که خدمت و کمک کردن در وجود تک تک اعضای گروه های جهادی و خیره به سال ها قبل بوده و هر کسی در هر مکان و موقعیتی که هست شاید چنین روحیه ای داشته باشد، دل انگار که این حس دوست داشتن و کمک کردن از دوران کودکی با انسان هست.

در زمان دانشجویی چطور با گروه های جهادی آشنا و به آنها ملحق شدید؟

وقتی وارد دانشگاه شدم به چند نفر از دوستانم پیشنهاد دادم که یک گروه خیریه دانشجویی تشکیل بدهیم که آنها گفتند گروه های جهادی وجود دارند که می توانم با آنها همکاری کنم. ابتدا چندین بار به مناطق محروم رفتمیم اما هر چقدر بیشتر با جهادگران همراهی می کردم فکر می کردم خیلی نیاز دارم تا در این اردوها شرکت کنم. به همین خاطر از زمان دریافت مدرک دکتری یک پای ثابت این اردوها شدم و برای کمک به هموطنان محروم و نیازمند، از هیچ تلاشی فرو گذار نیستم.

بهترین گروهی که با آنها همراه بوده اید، کجا بوده؟

بالیکه در دوران دانشجویی خیلی در اردوها شرکت کرده بودم اما بعد از فارغ التحصیلی و شروع به تدریس، یک بار چند نفر از دانشجویها به من گفتند: «استاد، ما همراه یک گروه جهادی می خواهیم به یکی از روستاهای محروم در استان گیلوگیلو و بویراحمد برویم، از شما هم می خواهیم حضور داشته باشید و بخشی از تدریس در این سفر باشد.» گفتیم: «حالا برویم و ببینیم چگونه است.» درواقع اولین باری بود که در یک اردوی جهادی به عنوان استاد جهادگران، شانه به شانه هم بیماران را در مان و نکات بسیاری را مرور می کردیم. باور کنید این اردو آنقدر برای من پر بار بود که درس هایش را هرگز فراموش نمی کنم. شاید در آن زمان همه به من می گفتند استاد، ولی خودم می دلم به شاگردتنبلی بودم که هیچ چیز نمی دانستم. من خودم را آنجا پیدا کردم.

در اردوها فقط در بخش مامایی به مردم کمک می کنید؟

چون کمبودها در مناطق محروم خیلی زیاد است، یک جهادگر باید بتواند در همه زمینه ها فعالیت کند، اما با توجه به رشته خود، ترجیح می دهم به صورت تخصصی به نیازمندان این حوزه خدمات رسانی کنم. البته دانشجویها هم حس کمک کردن داشتند و دوست داشتند به مردم کمک کنند و به من نگاه می کردند و انگار داشتند دوره کارآموزی بیماری های زنان را می گذارند. خودشان هم دقیقاً همین را می گفتند. من هم از عمد به دانشجویها می گفتم خودتان نسخه را بنویسید. حالا مثلاً دانشجوی ترم پایین بود، الان هم ما در دانشگاه از او انتظاری نداریم. می گفت: «استاد چه بنویسم؟» می گفتم: «من به تو می گویم تو بنویس.» مهربم را می دادم به آنها، می خواستم این حس شور و شوق خدمتی که دارند، زنده تر بماند.

بیماری ها در مناطق محروم با نقاط دیگر و به خصوص شهرها فرق دارند؟

بله، چون برخی بیماری ها در این مناطق از قبل وجود

گفت وگوی «جوان» با خانم دکتر جهادگر

درمان یک بیمار در مناطق محروم مثل کمک به همه مردم دنیاست

داشته و درمان نشده است، به قول معروف کهنه شده و درمانشان سخت است. مثلاً در روستاهای خوزستان، موارد خیلی مهمی از بیماران مشکوک به سرطان گرفته تا برخی موارد خاص را کشف کردیم. بعضی از بیماران را درمان کردیم. برخی مشکلات هم واقعاً برای دانشجویان جدید بود و جنبه آموزشی داشت. هم خودم تجارب جدیدی کسب کردم و هم به دانشجویان موارد خوش را می گرفتم. این باعث شد که در اردوهای مثبت از کارهایم را می دیدم. مثلاً اینطور نبود که ببینیم بعداً چه اثری می گذارد. من چیزی می می دیدم، نقد بود. در همان زمان که کار می کردم، بازخورد مثبت و جواب می گرفتم. این باعث شد که در اردوهای جهادی گفتیم اگر خدا به من توفیق دهد، برای همیشه در این اردوها شرکت کرده و تا جان در بدن داشته باشم، خدمتگار هموطنان نیازمندم خواهم بود.

آیا آماری از تعداد افرادی که تحت معالجه و درمان شما قرار گرفته اند را به خاطر دارید؟

نمی توانیم از تعداد بیماران و کسانی که ویزیت یا درمان شده اند صحبت کنیم. بعضی وقت ها در یک روستا، به غیر از خاتم ها، نیاز می شود وضعیت عمومی بچه ها را هم چک کنیم. در مناطق محروم آمار و تعداد و کمیت مهم نیست. بارها شده یک بیمار آنقدر قهرمان را درگیر خودش کرده که فکر می کنیم اگر همان یک نفر را درمان کنیم، انگار تمام دنیا را از بلا نجات داده ایم. مادر یک خانواده یا پدری که در فقر و نداری ستون خانواده است. بعضی وقت ها هم به مناطق محرومی می رویم که ما ده ها دهمنان را به خودشان مشغول می کنند. مثلاً به راهپایان سیمستان و بلوچستان رفتم و بر گشتیم، اما بعد از چند ماه با خودم می گویم آ یا کودکشان هنوز هم گرسته اند. آنها الان کجا خوابیده اند، چه غذایی می خورند، خیلی ناراحتان هستم. در طول مدت اردو، مادر و خانواده ام مرتب تماس می گرفتند که الان کجایید، وضعیت چطور است؟ و من مجبور بودم طوری حرف بزنم اصلاً نگران من نباشند. با این حال دوست دارم همه مردم بدانند برخی هموطنان شان چه وضعیتی زندگی می کنند.

چه مشکلاتی در مناطق محروم وجود دارد که این همه ذهن شما را به خود مشغول کرده است؟

محرومانی را دیدیم که شناسنامه ندارند. به این معنی که اصلاً هویت ندارند. به آنها می گفتم دفتر چه بیمه بیاورید، گفتند نداریم. گفتم اگر دفتر چه بگیرید، به شما بیمه روستایی تعلق می گیرد. می گفتند، خاتم ما اصلاً شناسنامه نداریم. به ما بیمه نمی دهند. گفتم مگر می شود یک آدم هویت نداشته باشد. می پرسیدم برای چه به شما شناسنامه نمی دهند؟ می گفتند فکر می کنند ما افغانی هستیم. گفتم خوب اگر واقعاً ایرانی نیستید و افغانستانی هستید از مملکت خودتان یک هویتی داشته باشید. گفتند همین جور خاک را با آب قاطی می کنند، افغانستان می گوید شما ایرانی هستید، ایران می گوید شما افغانستانی هستید. گفتم چندین این وضعیت بد است.

گروه های جهادی برای رفع مشکل افراد محروم در این زمینه کاری نمی تواند بکنند؟

ما کارهای نیستیم و نمی توانیم مستقیماً کاری بکنیم. ما از روستا یک تعریف خاصی داریم و با اینکه من خودم به روستاهای محروم زیادی رفته ام اما حالا چنین چیزی زنده ای ندارم. ما از خانه تصویری داریم که یک ساختمانی با آجر در ست شده، سقف دارد، برق دارد، گاز دارد. در روستاهای ضعیف هم امکانات هست ولی اینها در روستاهای زایل اصلاً هیچ امکاناتی ندارند. انگار همین جور خاک را با آب قاطی می کنند، یک دیوار نفعهای درست می کنند، خیلی وضعیت ناسامانی داشتند. از آن موقع ذهن من درگیر است و مرتباً می گویم خدا یا چه کار می شود برای اینها کرد؟ حتی وقتی برگشتیم تهران با بچه ها تصمیم گرفتیم با سازمان ها و نهادهای مختلف نامه نگاری کنیم. یکبار هم تصمیم گرفتیم فعالیت و عملکرد گروه را با نیازهای مردم به اطلاع رئیس جمهور برسانم. وقتی این همه بدبختی را می بینیم دوست داریم هر چه زودتر دوباره به میان این افراد برگردیم و ببینیم چه خبر است. ببینیم کارهایی که کرده ایم چه ثمراتی داشته است.

در این مناطق چطور بیماران را ویزیت می کنید؟ خودتان به مراکز یا به سازمان ها می روید یا در جایی مستقر می شوید و هر کس مر میضی است، خودش می آید؟

وقتی به مناطقی می رویم که از نظر بهداشتی و اجتماعی در سطح پایینی قرار دارند، می فهمیم از نظر فرهنگی هم به شدت ضعیف هستند. به همین خاطر ترجیح می دهم خودمان به سراغ مردم برویم و بعضاً یکی یکی آنها را معاینه کنیم. البته در برخی نقاط هم می گوئیم خودمان را مسجدا یا مکانی که خودشان مشخص می کنند، جمع شوند. بعضی جاها هم وقتی می بینیم نمی آیند یا خبررسانی نکرده و تعداد کمی می آیند، خودمان برای درمان بیمار به خانه های رویم.